

Strategi 2020 - Strategi for utvikling av tjenestetilbudet i Helse Midt-Norge

Høringsuttalelse fra Regionalt brukerutvalg

Uttalelsen ble enstemmig vedtatt i møte 3. mai 2020. I tillegg til Regionalt brukerutvalg, deltok lederne i foretakene i regionen også i møtet.

Tilstede fra Regionalt Brukerutvalg:

Michael Momyr
Elin Gullvåg
Arthur Mandal
Roy Aleksander Farstad
Asbjørn R. Gausdal
Snorre Ness
Hildur Fallmyr
Eli Lidal

Tilstede fra foretakenes brukerutvalg:

Astor Svee - Helse Sunnmøre
Edgar Beverfjord - Helse Nordmøre og Romsdal
Trond Hallberg – Rusbehandling Midt-Norge
Liv Marit Løkken - Sykehusapotekene
Øystein Bjørnes - Helse Nord-Trøndelag

Forfall fra Regionalt Brukerutvalg:

Laila Langerud
Brit Haugdahl

Forfall fra foretakenes brukerutvalg:

Marte Risan - St. Olavs Hospital

Innledning

Regionalt brukerutvalg har vært representert med leder og nestleder i styringsgruppen for arbeidet med Strategi 2020. Arbeidet med strategien har vært tema på alle møtene i Regionalt brukerutvalg siden arbeidet kom i gang. Utskrift fra protokollene i Regionalt Brukerutvalg er vedlagt.

Regionalt Brukerutvalg viser til høringsbrev av 04.03.10 og til høringsdokument – Strategi 2020 – fra Helse Midt-Norge. Kommentarene nedenfor er i tråd med de spørsmål Helse Midt-Norge ber om svar på, jfr. oppsett gitt i høringsbrevet.

1. Er det enighet om de fire hovedutfordringene som beskrives i Strategi 2020?

Regionalt Brukerutvalg har tidligere i vedtak, blant annet i sak 10/10 den 11. januar 2010, i hovedsak gitt sin tilslutning til hovedutfordringene og minner samtidig om at disse må sees i sammenheng med verdiene TRYGGHET, RESPEKT og KVALITET som er nedfelt i gjeldende strategi for Helse Midt-Norge.

Disse verdiene er godt beskrevet i dokumentet, men Regionalt Brukerutvalg vil i tillegg til denne omtalen presisere følgende når det gjelder verdien KVALITET:

Regionalt Brukerutvalg mener at det er nødvendig å nærme seg denne verdien fra to ulike vinkler:

OBJEKTIV (MÅLBAR) KVALITET

- At all behandling er kunnskapsbasert og virkningen kan dokumenteres

- At det systematisk foretas målinger av resultater ved de ulike foretakene. Her kan nasjonale medisinske kvalitetsregistre anvendes i større grad enn i dag.
- Dokumentasjonen av behandlinger og resultater må gjøres tilgjengelig for brukerne på en lettfattelig måte.

OPPLEVD KVALITET

- At møtet med helsearbeideren gjenspeiler tillit og trygghet
- God samordning med øvrige tjenester i lokalsamfunnet; NAV, kommunale tjenester og undervisningssektoren forøvrig

Det synes forøvrig å være allmenn enighet om de hovedutfordringer som skisseres i Strategi 2020 fra Helse Midt-Norge.

Dokumentet drøfter dessuten utfordringene om helsepersonell skal rekrutteres til kommunene eller spesialisthelsetjenesten. For brukerne er det viktigste at tjenesten er sømløs og at ulike forvaltningsnivåer ikke gir brukere problemer med å navigere. Regionalt Brukerutvalg er tilfreds med at hovedideen i Strategi 2020 er å desentralisere flest mulig av de tjenestene vi bruker mest av. Derfor er det viktig for brukerne at kommunene og spesialisthelsetjenesten ikke blir konkurrenter i kampen om arbeidskraft og kompetanse, men utvikler felles strategi og tiltak for å øke rekrutteringen til nødvendige kompetansegrupper.

Regionalt Brukerutvalg mener at Strategi 2020 er et regionalt grep i forhold til Samhandlingsreformen (St. Meld 47). Også i vedtaket til Samhandlingsreform ser vi en forventning om å overføre funksjoner og oppgaver fra spesialisthelsetjenesten til kommunene. Regionalt Brukerutvalg vil minne om at innen flere helsetjenester er nærhet viktig for tryggheten, men dette må ikke gå utover den objektive kvaliteten på tjenesten.

Er det andre utfordringer som vurderes som like viktige?

- **Regionalt Brukerutvalg mener at forebyggende arbeid i tillegg skulle vært anført som en hovedutfordring.**

Regionalt Brukerutvalg mener at både kommunene og spesialisthelsetjenesten i større grad må fokusere på forebyggende arbeid. Regionalt Brukerutvalg ser også et behov for gjensidig forpliktende samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene hvis de skal lykkes innenfor forebyggende arbeid.

Rehabilitering og habilitering har også fått en annen rolle gjennom vedtaket av Samhandlingsreformen, og dette må følges opp når strategi 2020 skal iverksettes.

I denne sammenheng vil Regionalt Brukerutvalg også understreke viktigheten av arbeidet med opplæring av brukere og pårørende med det mål å mestre sin situasjon. I dette arbeidet må brukerorganisasjonene ha en aktiv rolle, spesielt i samarbeid med lærings-og mestringssentrene.

Regionalt Brukerutvalg vil også under dette punktet understreke at det er en stor utfordring å informere om tiltak og endringer på en slik måte at vi bevarer trygghet blant brukerne.

2. Er det enighet om de 5 strategiske målene som Helse Midt-Norge har satt for spesialisthelsetjenesten mot 2020?

Regionalt Brukerutvalg støtter i hovedsak de strategiske målene som er skissert i dokumentet og mener at disse er en videreutvikling av gjeldende mål og strategier.

Regionalt Brukerutvalg ser de store utfordringene som er knyttet til omfordeling mellom foretakene i helseregionen og mellom forvaltningsnivåene. Det er slik at hvis man ønsker forbedringer, må man også finne seg i at det fører til forandringer.

Regionalt Brukerutvalg støtter resonnetet om at den uforholdsmessig store ressursbruken vi har innen akuttberedskap bør omfordeles til økt innsats for de store brukergruppene. Regionalt Brukerutvalg forutsetter at dette ikke svekker den akuttmedisinske beredskapen i helseregionen.

Regionalt Brukerutvalg mener at dokumentet likevel ikke gir et tilfredsstillende svar på hvilken økning i elektiv kapasitet en endring av akuttberedskapen vil gi (jfr. Regionalt Brukerutvalg - sak 10/10, 11.01.10). Dette må etter Regionalt Brukerutvalg sin mening dokumenteres klarere og det må fremstilles på en måte som er lett å skjønne for innbyggere og brukere. Regionalt Brukerutvalg tar for gitt at den frigitte kapasiteten er ensbetydende med reduserte ventetider for brukerne i helseregionen.

I og med at dette er et strategidokument for spesialisthelsetjenesten er det innlysende at dokumentet har hovedfokus på behandling. Regionalt Brukerutvalg minner likevel om at Samhandlingsreformen har et vesentlig poeng med at samfunnet skal tone ned det ensidige fokus på behandling til fordel for et styrket fokus på forebygging og mestring av sykdom. Spesialisthelsetjenesten må tillegges et klart ansvar for kompetanseoverføring til den lokale helsetjenesten.

Strategi 2020 tar opp spørsmålet om en styrket brukerrolle med mål å få den enkelte pasienten til å ta ansvar for behandling og kvalifisere den enkelte til en mer aktiv rolle. Etablering av lærings- og mestringssentre er ett av tiltakene som det vises til. Regionalt Brukerutvalg ber også om at pårørende i denne sammenheng blir tatt hensyn til både når det gjelder informasjon og som ressurs. Regionalt Brukerutvalg forutsetter at dette skjer i tråd med vedtatte strategi for brukermedvirkning.

Det vises til erfaringer fra psykisk helsevern med innføring av selvstyrte døgnplasser som kan redusere bruk av tvang og redusere antallet innleggelser. Nye teknologiske metoder har ført til færre liggedøgn og overgang til mer dagbehandling og flere polikliniske behandlinger. Ressurser foreslås fortsatt omdisponert til poliklinisk aktivitet. Det foreslås videre at flere av disse desentraliseres til lokalmedisinske sentra, der det er hensiktsmessig for pasienten og for kvaliteten på behandlingen. Denne utviklingen er Regionalt Brukerutvalg meget tilfreds med. Dette forutsetter imidlertid at ressurser omdisponeres og at kommunene organiserer seg på en slik måte at den lokale helsetjenesten blir mer robust.

Er det andre strategiske mål som vurderes som like viktige?

I den helsepolitiske debatten er rehabilitering og habilitering viet stor oppmerksomhet. Regionalt Brukerutvalg oppfordrer sterkt til at rehabilitering ikke må bli en salderingspost i denne debatten. Her er det viktig at objektive (målbare) kvalitetskriterier legges til grunn.

I forbindelse med kroniske sykdommer og lengre overlevelse med behandling over mange år, får vi et behandlingsforløp som krever rehabilitering og støtte på en annen måte enn ved et pasientforløp der pasienten blir frisk/ferdigbehandlet. Det er overfor disse pasientgruppene viktig at Strategi 2020 vektlegger rehabilitering og samhandling på en god måte. Hele personen må håndteres og samarbeid mellom alle relevante parter er svært nødvendig. Tilbudene og behandlingen i spesialisthelsetjenesten må koordineres og samordnes.

Regionalt Brukerutvalg har i tidligere vedtak understreket behovet for at farmasøytisk veiledning må inngå som en del av pasientforløpet. Regionalt Brukerutvalg har videre uttalt at dette er et ansvar som må tillegges Sykehusapotekene. Regionalt Brukerutvalg mener at dette må innarbeides i strategien.

3. Er det enighet om de prinsippene for oppgavedeling som styret har vedtatt sendt ut på høring?

For Regionalt Brukerutvalg er det viktig å understreke at utvalget i sitt arbeid har hovedfokus på kvalitet. I den sammenheng vises det til vedtak i Regionalt Brukerutvalg sitt møte 2. november 2009.

Det er kapittel 4 om tjenesteorganisering mot 2020 som vekker det sterkeste engasjementet rundt arbeidet med strategien. Det er dette forslaget, eller rettere sagt skissen, som gir grunnlag for et folkelig og et sterkt politisk engasjement. Det er dette kapitlet som også mediemessig er sterkest under lupen, og som kan skape grunnlag for uro i befolkningen.

Regionalt Brukerutvalg er tilfreds med at det er et sterkt lokalpolitisk engasjement rundt arbeidet med Strategi 2020. I noen tilfeller blir det i denne sammenheng argumentert om sysselsetting. Regionalt Brukerutvalg ber om at dette argumentet aldri må gå på bekostning av kvaliteten i tjenesten.

Regionalt Brukerutvalg minner i denne sammenheng om at hele Strategi 2020 er en strategi for desentralisering av helsetjenester. Regionalt Brukerutvalg ber derfor om at man til enhver tid stiller spørsmål om endringen svekker eller bedrer den objektive kvaliteten på tjenesten. Når det kan påvises en bedring i den målbare kvaliteten, aksepterer Regionalt Brukerutvalg at det fører til endringer.

Hvis vi binder opp for mye ressurser til strukturene kan det hindre finansiering av ny teknologi og utvikling av nye avanserte behandlingsformer. Regionalt Brukerutvalg støtter derfor omleggingen av lokalsykehusene slik at de får økt kompetanse på akutte indremedisinske tilfeller og at det legges om til økt dagkirurgi og poliklinisk aktivitet. Regionalt Brukerutvalg viser i den sammenheng til erfaringene ved omleggingen ved Røros. Regionalt Brukerutvalg forutsetter at den frigjorte kapasiteten brukes til å redusere ventetider og forbedre kvaliteten på tjenester.

Regionalt Brukerutvalg forstår at det oppstår uro omkring endring av akutfunksjoner. Regionalt Brukerutvalg forutsetter at kvaliteten ikke forringes ved en omorganisering.

Regionalt Brukerutvalg legger her til grunn at ved alvorlige situasjoner, både ulykker og sykdom, sendes pasientene også i dag til St Olavs Hospital eller Ålesund Sjukehus.

Regionalt Brukerutvalg forutsetter videre at de prehospitaltjenestene prioriteres i opplæring og anskaffelse av utstyr. Befolkningen må opplyses om at ambulansetjenesten er noe mer enn transport.

Regionalt Brukerutvalg har forståelse for at det er knyttet spesiell oppmerksomhet til fødselsomsorgen. Det er overordnet viktig at gravide føler trygghet enten det er friske gravide eller gravide med behov for spesialiserte tjenester.

Det er sterke argumenter for å redusere antall fødeavdelinger i helseregionen, men trygghet og forutsigbarhet for den fødende må ikke reduseres. Ved endringer er det viktig at de enkelte områdene i regionen vurderes særskilt og at geografi og befolkningsstruktur tillegges stor vekt.

Her er det helt grunnleggende at kommunene har en god svangerskapsoppfølging og at helseregionen garanterer en god følgetjeneste.

Det å føde og det å bli født er en meget dramatisk begivenhet, der komplikasjoner kan oppstå uventet. Det er derfor viktig at hvert foretak har et kompetent fagmiljø som sikrer god kvalitet og gir grunnlag for rekruttering av fagpersoner.

4. Oppsummering

Regionalt Brukerutvalg støtter de strategiske mål som Helse Midt-Norge har satt for spesialisthelsetjenesten med følgende presiseringer:

- Frigjorte ressurser forutsettes benyttet til å redusere ventelister og ventetider og til å forbedre kvaliteten
- Det legges større vekt på rehabilitering og habilitering
- Øke innsatsen på opplæring av brukere og pårørende blant annet ved bruk av læring - og mestringssentra
- Øke fokuset på forebygging
- Strategien må sees i sammenheng med Samhandlingsreformen
- Styrke bruken av individuell plan (IP) og gi klarere definisjoner på hvem som har ansvar for å utarbeide denne

Regionalt Brukerutvalg mener at hvis man vil ha forbedringer må man godta forandringer. Regionalt Brukerutvalg støtter derfor prinsippene om oppgavedeling med følgende presiseringer:

- Alle endringer må gi økt objektiv (målbar) kvalitet på tjenesten
- Kommunene må settes i stand til å løse de nye oppgavene som følger av Samhandlingsreformen
- De prehospitaltjenestene må forbedres med hensyn til opplæring og utstyr
- De prehospitaltjenestene må ha en struktur som sikrer trygghet

- Økte ressurser til svangerskapsoppfølging i kommunene og styrket innsats for følgetjenesten for fødende.
- Det må legges stor vekt på informasjon til befolkningen og brukerne om endringene som følger av gjennomføring av Strategi 2020
- Når endringer skal gjennomføres, må brukermedvirkning sikres i tråd med vedtatte strategier

Stjørdal, 5. mai 2010

Michael Momyr
Leder i Regionalt Brukerutvalg

Vedlegg

Underskriftsdokument.

Strategi 2020 - Strategi for utvikling av tjenestetilbudet i Helse Midt-Norge

Uttalelsen ble enstemmig vedtatt i Regionalt Brukerutvalg sitt møte 3. mai 2020.

Sign. 

Liv Marit Løkken - Leder for Brukerutvalget i Sykehusapotekene

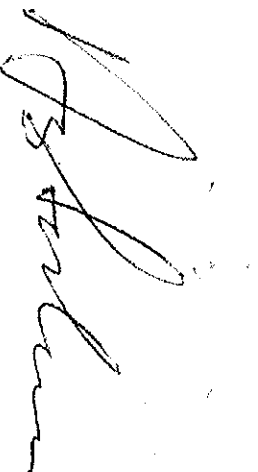
Vedlegg

Underskriftsdokument.

Strategi 2020 - Strategi for utvikling av tjenestetilbudet i Helse Midt-Norge

Uttalelsen ble enstemmig vedtatt i Regionalt Brukerutvalg sitt møte 3. mai 2020.

Sign.



Astor Svef – Nestleder for Brukerutvalget i Helse Sunnmøre